

 LEDER

Kampen for et varmere Alta

Det fremmede kan være skummelt for de fleste av oss. Dess viktigere at det finnes en åpen dør, der man først og fremst er opptatt av medmennesket. Betingelsesløst, enten de føler seg alene, sliter med sykdom eller kommer fra fjerne himmelstrøk. 10-åringen Sisa fortjener all tenkelig honnør for sitt utrettelige arbeid for et varmere Alta.

Det er vårt inntrykk at det finnes svært mange organisasjoner og medmennesker i Alta-samfunnet. Vi har et godt inntrykk av Alta kommunes innsats for integrering, både egne tjenester og de mange samarbeidspartnerne som stiller opp. I sum gir det lokalsamfunnet gode forutsetninger for å se alle, selv om det er tilnærmet umulig å fange opp alt av behov.

Sisa har gjennom ti begivenhetsrike år funnet på de utroligste ting for å skape engasjement, der fellesnevnerne gjerne er kollektiv samhandling mellom mennersker på tvers av kulturer og utfordringer. Det har gitt en arena for å løfte opp folk og sørge for at de får trua på egenverdi og tillit til omgivelsene. I tillegg til å lukke opp selve døra, vil inkludering, mangfold og toleranse gi rom for trygghet. Et slikt fellesskap krever mange års innsats for at kulturen skal henge i veggene.

Det er samtidig ikke alle forunt å ha så mange ideer og påfunn, både for å finansiere prosjekter, skape oppmerksomhet og for å ta vare på de ressursene hvert og ett menneske besitter. Vi tror nemlig nøkkelen til vellykket integrering, er språk og aktivisering. Vi synes det er forbilledlig at deltakerne får mulighet til å skape sin egen virksomhet. Det er vanskelig nok for de som har vokst opp i Norge og har forutsetninger for å skaffe egenkapital, men for de som starter med blanke ark, trengs det all tenkelig oppdrift. Det kan man få på Sisa, i stort monn. Kanskje ikke økonomisk, men i form av tilrettelegging og godvilje.

norsk eller noe mer krydret enn vanlig for våre ganer.

Sisa har sant å si krydret Alta med positiv energi gjennom disse ti årene. Vi sier lykke til videre og håper på en noe mer forutsigbar tilværelse i årene som kommer.

Rolf Edmund Lund
Ansvarlig redaktør

 SKREVET PÅ NETT

Fylkesnavn

Frank Henry Strifeldt:

– Gå for Troms og Finnmark. Synes ikke det er så mye vanskeligere enn hverken å skrive eller uttale enn Møre og Romsdal....

Fylkesgrensa

Per Andreassen:

– Flytt Troms grensa nord om Alta og Kautokeino, så får resten av Finnmark fred. Da slipper vi den endeløse debatten om sykehus og NRK og sånn....

PRESENS
FAGLIGE UTVALG

Vi arbeider etter
Vær Varsom-plakatens regler
for god presseskikk.

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
Postboks 46 Sentrum
0101 Oslo
E-post: pfu@presse.no

presse.no

Sover politikerne?

Web, app, face og snap – engelsk skviser norsk mer og mer. Når skal vi stå opp for den mest sentrale av alle norske verdier?

Før valget var debatten het om hva som er norske verdier. Brunost, vafler og mye annet ble kastet inn i diskusjonen. Men språket vårt da? Det glemte de hissige debattantene. Vår fremste og kraftigste kulturbærer ble det ikke snakket om. Er språket – vår identitet – så selvsagt at vi lett glemmer hvor mye det betyr? Det er fem år siden forrige store tilstandsrapport for språket fra Språkrådet. Konklusjonen i Språkstatus 2017 er så alvorlig at det nesten er utrolig hvor lite oppmerksomhet den får i Stortinget, Regjeringen og i media. Sover politikerne?

Bare tre av ti norske barn under elleve år hører norsk når de ser på YouTube. Det er den mediekanalen som øker mest i bruk blant barn, 65% av norske barn er innom i løpet av en uke. Helt ned i treårsalderen møter barna stort sett engelske stemmer og ord på videosnutter og i spill. Engelsk tar også over innen høyere utdanning. I hvert tredje fag undervises studentene nå på engelsk på store norske universiteter. Innen norsk forskning dominerer engelsk allerede noen fag så kraftig at vi nesten ikke har skriftlige kilder med norsk fagspråk. Hva gjør det med kommunikasjonen i arbeidsliv, skoler og sykehus fremover?

Vi liker reklame på engelsk bedre enn før, men forstår våre

SPRÅK

Trond Vernegg, formann
Bjørgulv Vinje Borgundvaag
Sentralstyremedlem
Riksmålsforbundet

språknære danske og svenske naboer dårligere. Det siste blir ikke bedre av at NRK stort sett dropper svenske og danske barne- og ungdomsprogrammer og kjøper mest britisk og amerikansk. Skal vi kommunisere med folk i nabolandene på engelsk når språkene våre ligger så nær hverandre?

I arbeidslivet bruker 7 av 10 bedrifter både norsk og engelsk. Arbeider du innen bygg og anlegg, må du på mange arbeidsplasser være synsk for å ikke få en bjelke i hodet. Det er ikke mulig å kommunisere på ett språk. I deler av bygg- og anleggsbransjen har det altså allerede gått så langt at det går på liv og helse løs å bare kunne norsk. Etterhvert vil den langsomme språkdøden, som har startet i fagterminologien, gripe om seg i arbeidslivet. Når det er kommet så langt at det også går ut over effektivitet og lønnsomhet, slik Språkrådet beskriver, vil mye norsk språkkultur allerede være tapt.

Språk er geografi, alder, kjønn; hvem vi er. Språket samler og definerer oss som nasjon. Riksmålsforbundet arbeider for å holde språket i hevd som et prestisj og nyansert uttrykksmiddel. Når fremmedspråk kommer i tillegg til norsk er det en styrke. Når engelskdominansen eller

ENGELSKE ORD: Face og Snap er ord som er kommet inn i dagligtalen. – Alvorlig, mener Riksmålsforbundet.

et virvar av fremmedspråk som ikke alle behersker får fortrenge norsk, mister vi oss selv – ord

for ord. Hvor langt må det gå før flere våkner?

Døråpner til mestring og glede

Tema for Verdensdagen for psykisk helse er «Noe å glede seg over»: Å finne de små og store tingene rundt oss som gir glede for oss selv og andre, det styrker vår psykiske helse. Men hvordan finne tilbake til meg selv og gleden når livet treffer meg midt i magen? Hva kan jeg gjøre selv? Ifølge Folkehelseinstituttet vil opptil 50 prosent av oss oppleve minst en psykisk lidelse gjennom livet. God psykisk helse er også mer enn fravær av sykdom – det er hvor robust jeg er i møte med ulike livsproblemer.

Selvorganisert selvhjelp går hånd i hånd med årets tema for verdensdagen for psykisk helse. Selvhjelp kan gi mestring og glede.

Norge er det eneste land i verden med en nasjonal plan for selvorganisert selvhjelp, som en etablert del av folkehelsearbeidet i Norge. Visjonen er at alle skal ha kjennskap til og ved behov ta selvorganisert selvhjelp i bruk. Det er en erkjennelse av at velferdsstaten ikke kan fikse alle våre livsproblemer gjennom offentlige tjenester og tilbud.

Selvorganisert selvhjelp tar utgangspunkt i at jeg selv er sjef og ekspert i mitt liv. Jeg har ressurser og kunnskap jeg kan og må mobilisere når livet røyner på. Gjerne i samarbeid med an-

dre, men jeg kjører selv – jeg er ikke en passiv passasjer. Selv om jeg ikke er skyld i livsproblemerne jeg kjenner på kroppen, så har jeg ansvaret for hvordan jeg håndterer dem og hva jeg lar de gjøre med meg videre. Dette er den grunnleggende selvhjelpsforståelsen – og den angår oss alle.

Selvorganisert selvhjelp er også et verktøy vi kan bruke i samtalegrupper, uavhengig av alder, kjønn, problem, med eller uten sykdom og diagnose. Det eneste kriteriet er at jeg har et problem jeg ønsker å gjøre noe med. Gruppene er drevet av deltakerne selv uten leder, de er gratis, uten henvisning og en mulighet for alle i hele Norge. Gruppene passer både som forebygging alene, samt før, under og etter offentlig hjelp.

Erfaringer fra selvorganiserte selvhjelpsgrupper viser at mennesker opplever å håndtere problemene bedre, selv om problemene ikke nødvendigvis blir borte. Mange forteller at deltakelse i en selvhjelpsgruppe fører til endring og læring. Andre kjenner glede over igjen å oppdage at de har egne ressurser, samt å kunne ta disse ressursene i bruk. Det kan være glede over å ikke være alene med det jeg baler med, og det er lettere å glede seg over små og store ting

HIJELP TIL SELVHJELP: Erfaringer fra selvorganiserte selvhjelpsgrupper viser at mennesker opplever å håndtere problemene bedre, skriver Inger Berit Stene. (Illustrasjonsbilde)

i livet fordi livsproblemet tar mindre plass. Selvhjelp åpner dermed døra for endring, mestring og glede. Er DU klar for å starte jobben eller fortsette endringsarbeidet med det som kanskje er dine

livsproblemer? Les mer på selvhjelp.no.

Inger Berit Stene, daglig leder for distriktskontor Nordland, Troms og Finnmark
Selvhjelp Norge

Det er ingen skam å snu i tide

I juni sikret Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig folkeparti flertall for kommune- og regionreformen på Stortinget. Det betyr at det fra 2020 vil være 354 kommuner og 11 fylker.

Nytt storting med nye representanter gir håp om reversering av dette vedtaket. Vedtakene står kun til nye vedtak fattes. KrF har i ettertid av vedtaket i stortinget antydning at de ønsker å snu i denne saken, og profilerte dette i valgkampen.

I tillegg til tvangssammenslåingen av Finnmark og Troms, ble det vedtatt en tvangssammenslåing av fylkene Østfold, Akershus og Buskerud til region Viken.

Fagforbundet Finnmark forventer at Finnmarksbenken forholder seg lojal til fylkestingets vedtak om

å bestå som eget fylke og at vedtaket om tvangssammenslåing av Finnmark og Troms blir reversert.

Fagforbundet vil be våre stortingsrepresentanter fra Finnmark om å støtte følgende sak som kommer til å bli fremmet for stortinget av Martin Kolberg: «– Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at den vedtatte tvangssammenslåingen av fylkeskommunene Østfold, Akershus og Buskerud til én region oppheves, og at de tre fylkeskommunene består som i dag.»

Vi ber samtidig Finnmarksbenken om å fremme likelydende forslag for å reversere tvangssammenslåingen av Finnmark og Troms.

Representantskapet i Fagforbundet Finnmark

STORE AVSTANDER: Fagforbundet i Finnmark vil reversere vedtaket om sammenslåing av Troms og Finnmark. (Illustrasjon)

SJØTRANSPORT

Kystbudsjett

For å oppnå økt utnyttelse av vår bredeste, grønneste og sikreste motorvei må det satses mer på infrastruktur langs hele kysten. En vekst i havbaserte næringer og nye næringseventyr langs kysten er avhengige av sterke og robuste havner for en effektiv innhøsting fra den blå åker. Norge er allerede ledende og har viktige fortrinn i disse næringene. Dette må utvikles videre.

Sjøtransporten er i hovedsak mest attraktiv for gods som skal transporteres over lengre avstander. Derfor er sjøtransporten attraktiv for import- og eksportbedrifter langs hele norskekysten. Vi i KS Bedrift Havn opplever imidlertid reduserte budsjetter for kysten og en manglende satsing på den miljøvennlige transporten. Den negative utviklingen innen sjøtransport har gitt rom for en økning i lastebiltrafikken.

I midten av oktober legges statsbudsjettet for 2018 frem. Da forventer vi en oppfølging av regjeringens havstrategi for å tilrettelegge for en betydelig vekst i havnæringene, og med dette snu utviklingen etter to år med relativt tørre budsjetter for infrastruktur på kysten.

En strategi for å utvikle dagens og fremtidens næringer langs kysten og på havet er avhengige av gode havner enten det gjelder tradisjonell fiskerinæring, oppdrett, mineralutvinning, vindkraft eller andre næringer i den blå åker.

Vi forventer at statsbudsjettet for 2018 inneholder en betydelig satsning på maritim infrastruktur og at budsjettreduksjon endres til budsjettvekst. Det forventes et budsjett med mye god vind i seilene.

Bernt Aaby
Petter Bruvik
KS Bedrift Havn

Atomfaren

Det er USA som er ansvarlig for atomfaren. USAs president Trump har truet med å «utrudere» Nord-Korea, det vil si ved å bombe landet sønder og sammen med atomvåpen. Den fullstendige galskap! Norge er stort sett stilltiende til det.

Dette er det allmenne prinsippet for atomnedrustning slik det en gang ble internasjonalt fastslått: Stater som har atomvåpen, skal ruste ned, med det mål å kvitte seg med dem. Og stater som ikke har atomvåpen, skal da heller ikke utvikle slike. Det var gjensidighet i atomnedrustningen. For ruster ikke de som har slike våpen ned, vil før eller senere land som ikke har de våpen, forsøke å skaffe seg dem. Det er forståelig logikk.

Stormaktene – og fremst bland dem USA – har fortsatt med å videreutvikle atomvåpen, og gjort dem mer anvendelig til faktisk å bli brukt! Slik står noen makter – og ikke minst USA, og Israel – med «taktiske» atomvåpen rettet mot mulige mål! Mens andre stater ikke skal kunne skaffe seg dem. Nå ser Nord-Korea ut til å lage atomvåpen, og USA vil – med egne atomvåpen – eventuelt utrudere landet. Amerikansk galskap, må en si. Og Norges viktigste allierte står for det.

Trond Ali Linstad

Håndtrykket

(Skrevet etter lørdagshandel på City)

Du rekker mot meg en skitten neve, ditt bedende blikk er kontaktsøkende. Så mumler du noe med «sulten». Uten å ta din hånd sier jeg: «Hæ?»

Du spør meg: «Snakker du norsk?» Forundret over spørsmålet svarer jeg: «Ja?» «Har du noen penger? Jeg er sulten.» Tegner en firkant i luften: «De er på kortet.»

Du rekker trist hånden fram på ny. Jeg trykker den og mumler: «Good luck.» Tenker på con artister jeg har møtt før, og mener det nok bare sånn halvveis.

Neste mann på parkeringsplassen blir spurt. Han ler: «Er du sulten? Her er tyve kroner.» Med lette skritt går du inn i butikken, jeg slenger et skjevt blikk etter deg.

Møter deg igjen mens jeg plukker varer. Du holder god fart på vei mot kassa, og knuger lykkelig på en baguette. Med triste øyne nikker du nervøst til meg.

Tenker mitt og ser bare mistenksomt tilbake, da hører jeg stemmen i mitt hode: «Det du gjør mot en av mine minste små, gjør du også mot meg.»

HK